

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hónapra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleita Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
ahová az előfizetések és a lap
munkáltsáira vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-88 szám,
ahová a lap szerelmi részét, illetve
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Egy katolikus pap a polgári házasságról.

Nagybecskerek, augusztus 13.

A „Magyar Allam” mai száma egy tudományos képzettségű róm. kath. pap tollából igen érdekes cikket közöl, mely a kérdést papi szempontból is egészen új világításban tünteti fel. A rendkívül érdekes és egyes következtéseiben meglepő cikk, melyet a klerikális közlő elsősorban közöl s így valószínűleg osztja tartalmát, egész terjedelmében következőleg hangzik:

Amióta a „polgári házasság”-ról való vezér- és nemvezérezéssel divatosá lett, annyi képtelenséget irtak már össze a „dogma”, meg a „tisztá kath. szempont” nevében, még kath. papok is, hogy az ebből keletkezett óriási fogalomzavar oly színben tünteti fel néha, még a vezérszerepre vállalkozókat is, mintha egyházas látkörüket teljes homály borítaná.

Azért nem vélek felesleges munkát végezni, midőn egy pár „vezérelvre” rámutatva, levonom azokból a természetes konzekvenciákat, úgy amint itt következik.

1. Keresztények között a házassági szerződéstől elválaszthatlan lévén annak szentségi jellege: egyházi szempontból, valamint nem képzelhető oly érvényes házassági szerződés, amely egyszersmind ne volna szentség, úgy nem képzelhető oly érvényes házassági szentség sem, amely egyszersmind mint szerződés is nem volna érvényesnek tekintendő.

2. Az egyház tanítása szerint, nem a pap lévén a szerződési jellegétől elválaszthatlan házassági szentség kiszolgáltatója (minister), hanem kölcsönösen magok az egybekelők: a papi megáldás, a házassági szentség lényegéhez nem tartozik.

3. De, mert a házasság „szentség” s a szentségek „érvényessége” vagy „érvénytelensége” feletti bíráskodás az egyház kizárólagos jogköréhez tartozik: ugyan-csak az egyház kizárólagos jogát képezi

meghatározni azon feltételeket is, amelyek betartásától függ a szentségi jellegétől elválaszthatlan házassági szerződés egyházi jogi érvényessége is. S ezek az ugynevezett „bontó akadályokat” képezik.

4. Ilyen bontó akadályt képez egyházi szempontból a „clandestinitas” is ott, de csakis ott, ahol a tridenti zsinatnak „Tametsi” kezdetű Decretuma (Sess. XXIV. Cap. I) szabályszerűen kihirdetett. — De lássuk itt eme „Decretum”-nak idevágó szavait: „Tametsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata et vera esse matrimonia, quamdiu ecclesia ea irrita non fecit; et prout iure damnandi siunt illi, ut eos sancta synodus anathemate damnet, qui ea vera, ac rata esse negant; . . . nihilominus sancta Dei ecclesia ex iustis simis causis illa semper detestata est, atque prohibuit.” — Habár tehát az egyház mindenkor helytelenítette és megtiltotta az alattomos házasságok megkötését: mindazonáltal, a tridentinum szerint, mint „dogma” ellen vétő, „anathemá”-val sújtatik az, aki nem az egyház színe előtt, tehát minden papi közbenjárás és egyházi áldás nélkül kötött házasságok érvényességét egyszerűen tagadni merné, azon helyek kivételével, ahol ezen Decretum szabályszerűen „promulgáltatván”, még hatályon kívül nem helyeztetett; mert, ugyanazon Decretum szerint: „Decernit insuper (sancta synodus), ut huiusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat a die primae publicationis, in eadem parochia factae, numerandos.” Az meg tudvalevő, hogy ezen Decretum, mint ilyen, hazánkban csak sporadikusan, nagyon szűk körre terjesztetvén ki: a papi, tejhatalmátnál fogva, még ezen is változhat.

5. Habár tehát IX. Pius pápának úgy az 1852. szeptember 19-én Viktor Emánuelhez intézett levelében, valamint a

bibornoki szent kollégium előtt 1852. szept. 22-én tartott „Acerbissimum” kezdetű allocuációjában kifejezést nyert „dogmatikus” tanítása szerint, az olyan „polgári házasság”, amely „szentség”-nek nem minősíthető, egyházi szempontból, tehát Isten előtt is, ocsmány „ágyasság”-nak tekintendő; de éppen azért, mert a pápa szerint, csak ezen kategóriához tartozó „polgári házasság” tekintendő „ágyasság”-nak: ebből nem az következik, hogy egyházi jogilag minden „polgári házasság” multhatlanul nélkülözi a „szentségi” jellegét; hanem az, hogy egyházi jogilag csak a „szentségi” jelleg nélküli polgári házasság tekintendő „ágyasság”-nak. A „szentségi” jelleg pedig, az előadottak szerint, csupán csak azon „polgári házasság” nélkülözi, amely kánonjogi bontóakadálylyal (legyen az juris naturalis, juris divini, vagy juris ecclesiastici) köttetik meg. Abban kulminál ugyanis a „polgári házasság” intézményének az egyházra nézve felette sérelmes volta, hogy a törvényhozás, túltéve magát a kánonjogon, a saját szempontjából, még olyan házasságokat is érvényesnek ismer el, amelyeket az egyház saját szempontjából „ágyasságoknál” egyebeknek nem tekinthet, s így a polgári törvényhozás hogy IX. Pius pápának Viktor Emánuelhez intézett szavaival éljek, „in alienabilia Ecclesiae iura invadit, et practice concubinatum Sacramento parem facit, dum unum aequae ac alterum, seu legitimum sanct.” — De éppen azért, arra való tekintettel, hogy az egyház elidegeníthetetlen jogait megtámadó törvényhozásunk még sem kötelezi az állampolgárokat arra, hogy kánonjogi bontóakadálylyal „szentségi” jelleg nélküli házasságra lépjenek, hanem ezt, mint rája nézve egészen közömböst, a felekre hagyva, csak megengedi s ha megtörtént frigyüket törvényesnek ismeri el: a lekipásztorkodással foglalkozó papok elengedhetlen kötelességét képezi, hivatkozva

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Megalkuvás.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —
— Irta: Szilágyi Gyula. —

Hiába küzdöttem a csab ellen, nem tudtam ellentállani. Százszor megesküdtem, hogy nem fogok ezután a színház tájéka felé menni, nem nézem meg többet, még ha legújabb alakítását is mutatná be a közönségnek, mely ép úgy boldogult játéka után, mint én nemcsak a játéka után.

Igen, szerettem a művésznőt, de legkevésbé szerettem benne a művészetet. Művésze az, mely legtöbb okot ad nekem a féltékenységre. Ott a kulisszák mögött mindenki olyan bizalmas, mintha az a tudat, hogy a színpadok között vagyunk, mindent megengedne, még azt is, hogy úgy beszéljünk a nővel szemben, mintha csak folyton nemét tekintenők. Gyűlötem az öltözője mellett ácsorgó fiatal uracokat, vedlett öregeket, áldozni szerettem volna a virágadományozókat, őrözlő útni a szerzőket, kik kivágtott ruhákat és estélyöltözéket irnak elő, és leszurni a színészeket, kik az előírás szerint imádoztam ajkairól még csókot is kapnak.

Ilyenkor felsziszszentem, ész nélkül ugrottam fel helyemről, hagytam el a nézőteret és rohantam öltözőjébe.

— Margit még nincs itt? kiáltam az öltözőtőzőnek, pedig egy percczel előbb még a színpadon láttam, csak hogy csókolózni, és ezért kivágtam, bár csak már itt lenne, hogy lecsókoljam az illetéktelen ajkaid nyomait.

Mikor azután Margit végre bejöhett, szemrehányásokkal, kétségbeeséssel fogadtam.

— Végre! De elhuztatd megint a szerepedet! Az a nyomorult meg merészelt csókolni igazán.

— Megcsókol, de mégsem csók az, csak színpadi és az nem számít.

— Dehogyan nem.

— De hat mit csináljak?

— Ne engedd magad.

— Ha asszony volnék, de hisz ismered e színház szokásait. Ama művésznőket, kik férjhez bírnak, nem szabad, ha a művésznő vagy a férj azt eltiltja, de a szerencsétleneket kikire férj nem jutott, joga van a színésznek megcsókolni. Hatalmában áll, te tetsz róla, ha akarod, már két hét múlva nem csókolhat meg, anélkül, hogy őt leszurnod kellene.

— Igaz hatalmában áll! kiáltam, de azután elhallgattam. Hatalmában áll, hogy Margitot nőül vegyem, hisz szeret, én is imádom őt és mégsem vehetem el. Szerethetem, de nőmmé nem tehetem, tiltja becsületem, nevem tisztasága, — özvegy anyamnak folyton előttem lebegő tisztes alakja, nemes arca. Ezt a leányt tegyem feleségemmé, tegyem anyám gyermekévé s ez a leány csókolja a matrona ajkait az ajkakkal, melyeket már nem egy férfi a színpadon kívüli is érintett? Igen. Margit nem tagadta, Margit bevallotta szerelmünk keletkezésekor azonnal és így szólt hozzám:

— Tudja, nem vagyok mai leány, huszonhat multam a nyáron, színésznő vagyok, bízsergő vérrrel, heves, vad természettel, önmagam és jobb érzésem leigázó indulatokkal, melyek szabad élet, féktelen szerelem után áhítoznak. Lenet, hogyha szenvedélem első kitérőrekerőnt láttam volna meg először, ön lett volna az utolsó

is. De így, ne kérdezze kiknek, de több férfinak voltam már szerelmese és ön csak az utolsó lesz, de nem első és utolsó. Ha szeretni akar, ne kérdezze multamat, szeressen, ne mérlegelje önfeláldozásomat, hogy állandóan kedvese akarok maradni, de ne is gondoljon arra soha, hogy nevére tegyen. Tudom, hogy ezt öntől, kinek örökölt erkölcsiségét és nézetét ismerem, nem kívánhatom.

S én nem mérlegeltem az áldozatot az első hetekben. De azután beláttam, hogy még sincs ez jól így. Örültem szeretem s mégis minden percében itt hagyhat, joga van hozzá, nem köti eskü. Külön lakunk, ma még nála lehetek, fogad, holnap már becsukhatja előttem ajtaját, az ő lakásához nincsen jogom, ez nem az enyém is, az enyém anyámnál van. De ha eskü kötne hozzám, ha nem rendelkeznek önmaga felett szabadon, hanem tőlem, urától függene, akkor nyugodtabb, boldogabb lennék, nem gyötörne és tenne tönkre, pusztítva el a féltékenységet.

Nem bírtam tovább. Nőmmé akartam tenni és önrizetem, melyet százszor és százszor kikaczagtam, nem engedte, és anyám iránti végtelen szeretetem és tiszteletem megtitotta. Nem, az ő ajkai ne érintsék anyám ajkait. De azután egy gyenge percemben, mikor nagyon bánított a balga lelkiismeret, oda borultam anyám elé s bevallottam neki mindent.

S anyám szemoru arcczal, fájdalommal hallgatá és én kétségbeesetten vártam a rettentő ítéletet az ő ajkairól, mely kimondja: Feledd e nőt, nem méltó rád, s ha fiam akarsz maradni, engedelmessékedni fogsz.

Nem e szavakat mondá, nem ez volt ítélete. — Fiam! nagy hibát követtél el, hogy elragadtad magad egy oly nő irányában, ki nem mondhatja

lebeszélni az olyan házasságra való lépésről, amely a felmerülő s esetleg eltávolíthatatlan kánonjogi bontóakadály, vagy bontóakadályok miatt, nélkülözve a szentségi jellegét, egyházjogilag ocsmány „ágyasság”-nál egyébnek nem volna tekinthető.

6. Addig tehát, míg a megteremtett szerencsétlen kényszerhelyzet, Isten segítségével, jobbra nem fordul, az olyan házasságok alkalmából, amelyek megkötésénél a kánonjog amugy is teljesen érvényesül: az előírt „polgári formások”, a keresztény házasság oly „előzményei” gyanánt lesznek tekintendők, mint aminőkhöz hasonló természetűeket, a hadkötelesek házassága alkalmából, úgy az összeadó lelkesek, mint a házasságra lépett felek, már eddig is betartottak.

7. Nagyobb nehézséget látszanának képezni a törvényhozásnak a házassági perekre vonatkozó intézkedései. De azért az egyház mégis a saját útján fog tovább haladni, mert az állam, csupán csak „polgári intézmény”-nek tekintvén a házasságot: csak a házasság polgári jogkövetkezményei „nevében” fogja meghozni a maga tulhajtott, mert más „magasabb jogköröket” sértő ítéleteit is. Eilenben az egyház „szentségnek” s eként „isteni intézmény”-nek tekintvén azt: ítéletei is, a házasság „egyházi jogkövetkezményeire” fognak szorítkozni, még pedig úgy, hogy Sz. Agoston mondása szerint: „Non possit habere Deum patrem, qui non habuerit Ecclesiam matrem.”

Dr. Lauran Ágoston.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Nagybecskerek, augusztus 13.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta Rónay Jenő főispán elnöke alatt rendes havi ülését, melyen részt vettek: dr. Dellimánich Lajos megyei főjegyző, Poroszkay Béla m. főügyész, dr. Mihalovich Odón m. árvászeki elnök, Talapkovics Vazul m. kir. pénzügyigazgató, Steinbach Antal kir. tanfelügyelő, dr. Plechl Szilárd m. főorvos, Szobotka Rezső kir. mérnök az államépítészeti hivatal főnöke, Kovács Ágoston, Tallián Jenő, Vécsey István, Steinitzer Géza bizottsági tagok, Szilágyi Albert, Hegedűs János m. aljegyzők és Steinbach Béla közigazgatási fogalmazó gyakorlatnok mint jegyzőkönyvvezető.

Enőklő főispán 10 órakor nyitotta meg az ülést, a melyen a tárgysorozatba felvett ügyek tárgyalattak le.

Adóügyek.

Több felebbezett úgy s közel száz dologi végrehajtást kérő pénzügyigazgatói kérelem felett hozott a bizottság határozatot. A pénzügyigazgató havi jelentése szerint:

Az adóköteles személyek és tárgyak összeírása az egész vármegye területén befejeztetvén, az ennek alapján készült kivetések most már minden adómentre nézve érvényesítették és előírás, valamint szabályszerű kezelés végett az illető községek és városoknak kiadattak.

el magáról, hogy megőrizte leányi ártatlanságát. De azt nem engedhetem meg, hogy te viszonyt folytass egy nővel, kitől szabadulni nem fogsz tudni soha, mert úgy szereted, mint férj szereti hitvesét. S ha már így szereted, ha már lemondani nem tudsz róla, ha szerelme és birhatása nélkül boldogtalan lennél egész életedre, úgy kötelességed önmagad és anyád irányában — kit a te boldogtalanságod szintén boldogtalanná tenne — de kötelességed a leány irányában, kit nemcsak szeretni, de becsülni is akarsz, az hogy nőül vedd őt, add neved neki és a te tiszta neved nem engedi hozzá férkőzni a gyuanu árnyékát sem. Vedd nőül, én felejttem, a mit mondtál, én fogom tudni leányomként szeretni, de fogok tudni leányomként vigyázni is reá.

Nem feleltem, csak leborultam anyám lábai elé, megragadtam áldásos kezét s csókjaimmal borítottam. Azután rohantam Margitához, megvittem az örömhirt.

— Mondád, hogy hatalmamban áll megtiltani azt, a mi nekem nem tetszik. Nos, meg fogom tiltani két hét múlva, hogy téged bárki is megcsókoljon. Jegyessed vagy, anyám akarata folytán két hét múlva megtartjuk az esküvőt.

— Nem gondoltam arra komolyan, amit mondtam! Felelte hebegve Margitom, de azért tuláradó örömmel.

— Ne tégy ellenvetéseket, édes.

— S te meg tudsz alkudni multammal?

— Meg tudok alkudni.

— Legyen. Jegyessed vagyok és két hét

Az 1894. évi adófőkönyveket a községek tulajdoni része már lezárta és azokat a kir. adóhivatalok felül is vizsgálták és záradékoltták; a néhány községben még le nem zárt főkönyvek rendes lezárását kisebb nagyobb akadályok gátolják, ezeknek elhárítása iránt azonban a szükséges intézkedések megtétettek.

A folyó évi július hóban befolyt:

a) egyenes adóban 79.266 frt 05 kr,

b) hadmentességi díjban 583 „ 28 „

A mult 1894. évi július hóban befolyt:

a) egyenes adóban 117.328 frt 30 kr,

b) hadmentességi díjban 1.382 „ 97 „

A folyó év július havában tehát a befizetés általában véve kedvezőlenebb, és pedig:

a) egyenes adóban 38.062 frt 25 kr,

b) hadmentességi díjban 799 „ 62 kr,

mely esés nagyrészt onnan ered, hogy a mult évben igen gyenge termés volt a vármegyében, minek következtében a végrehajtott III-ik fokozatának alkalmazása több helyen felsőbb helyről fel lett függesztve; de a folyó évi kedvező buza-termés folytán remélhető, hogy a visszacsés már az augusztus havi befizetések által is ellensúlyoztatni fog.

A hátralékok állása következő:

1894. év július hava végén volt hátralék:

a) egyenes adóban 4.557.673 frt 14 kr,

b) hadmentességi díjban 147.261 „ 04 „

A folyó év július hava végén maradt hátralék:

a) egyenes adóban 4.310.134 frt 64¹/₂ kr

b) hadmentességi díjban 144.637 „ 57¹/₂ „

A hátralék tehát a mult év hason időszakában fenállott hátralékhoz képest általában véve apadt és pedig:

a) egyenes adóban 247.538 frt 49¹/₂ kr

b) hadmentességi díjban 2623 „ 46¹/₂ „

mely körülmény a leírások rendszeres keresztül vezetése folytán állott be.

Közköztatási ügyek.

Letárgyaltatták a nagybecskereki községi tanítóválasztás, Idvor községi tanítói díjlevei jóváhagyatott, a homolici tanítói díjlevei hasonló sorsban részesült, a kisjécsai községi állandó menedékház vezetőjének fizetéséről szóló díjlevei jóváhagyatott, ugyazintén az Idvor községi is, stb. stb.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a válás és közköztatási magy. kir. miniszter következő magyarul nem tudó öreg tanítókat nyugdíjazta.

Bután Sándor és Dasda Panta végszentmihályi, Dimitrievics János bresztováci, Trailescu Lázár kistoráki, Radanov Pál homolici, Maximovics Vasza sztarcsovai, Zsebelyan Sándor nagymargittai, Richter András bodjai, Toporavics Koszta idvori és Markovics György homolici tanítókat.

A kultuszminiszter engedélyezte, hogy a dobriczai és a keresztési állami elemi iskolák egy egy új tanosztálytal, a hertelendyfalvai állami elemi iskola pedig 2 új tanosztálytal kibővíttessék, Oppova községben pedig egy 8 osztályu állami iskola felállítások.

Kereskedelmi ügyek.

A kir. mérnök bejelentette a bizottságnak, hogy a vármegye területén átvonuló állami közutak állapota teljesen kielégítő, a fedanyag szállítása folyamatban van s a határidőre biztosan befejezhető lesz.

A kis zombori kir. utemester saját kérelmére Komárom megyébe Nagy Gyálára helyeztetvén

mulva nőd, kinek csak egyetlen ezéja van: törekedni élete minden percében igaz boldogságot után.

Margit nőm lett. S Margitot nem érintette többé idegen ember ajaka.

S meg tudtam alkudni csakugyan Margit multjával?

Boldog voltam, de boldogságom végtelenségét megzavarta a mult halvány árnyeka. Ha én lehettem volna az első, ki ajkai vibrálását érezte, ha én birhattam volna őt először és egyedül! Hiába, bántott a mult, nem volt őszinte a multtal való megalkuvás.

De azután, mikor már fel sem léphetett, de akkor, midőn fiugyermekkel ajándékozott meg, mikor anya lett, akkor igazán megalkudtam multjával — szivemben.

Margit e nap így szól hozzám:

— Bűnös szerelmi napjaim nyomtalanul elenyésztek, a mi szerelmünknek gyűlöcséjét megadta az Uristen. Most igazán meg kell alkudnod multammal, — mert hiába hitegetsz, elboruló homlokodról leolvassam, mi bánt, — most meg kell alkudnod, hogy arczpirulás nélkül nézhessek gyermekek szeméibe s mint becsületes anya nevelhessem fel tisztességben őt.

Némán csókoltam meg nőm láztól égő ajkát, azután lehajoltam, csókot nyomtam — most először — halvány kezére is. E s e perczől fogva megalkudtam az ő multjával és nem kísértett az soha.

át, helyére Csizsér Sándor ideiglenes minőségben kineveztetett.

A törvényhatósági közutak állapotát teljesen kielégítő. A f. évi fedanyag szállítás folyamatban van s kielégítő eredménnyel folyik.

A tomaseváci „Lukács Béla” hid feljárójának létesítése tárgyában, valamint a kanaki Berzava-híd újból építése iránt a közigazgatási eljárás megtartatott s e művek mielőbbi létesítése biztosítottak tekinthető.

Gözkazán az elmúlt július hóban újból próbáltatott 64 drb., azonosított 5 drb., megsemmisített 68 drb. Az évi kazánszámle folyamatban van.

Közegészségügy.

A megyei főorvos bejelentette, hogy megyénk közegészségügyi viszonyai a lefolyt július hónapban is tekintettel a fertőző betegségek csekély számára kedvezők voltak, de másrészt a gyümölcsfélének élvezetével a gyomor-és gyomor-belhurutok száma föltűnő módon szaporodott.

Közegészségügyi fontos intézkedésként bejelenti, hogy dr. Hajós Béla egészségügyi felügyelő jelenleg vizsgáló és ellenőrző utját tartja megyénkben és hogy eddigelő Nagybecskerek város, a központi, antalfalvi és pancsovai járást vizsgálta, mely utjában mint tiszti főorvos mindenütt kísérté.

Anyakönyvi ügyek.

A bizottság ülésén be lettek mutatva az új anyakönyvek első példányai, melyek mindenkinek tetszését megnyerték. Az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit a miniszteri szabályzat 9. § a alapján következőkben állapította meg a bizottság. A megye területén működő anyakönyvvezetők hivatalos órái:

1. Hétköznapokon d. e. 9—11 óráig

d. u. 3—4 „

2. Vasár és ünnepnapokon d. e. 10—11 „

Kimondotta egyben a bizottság, hogy az anyakönyvvezetők kötelesek a közönség kényelme szempontjából a hivatalos órákon kívüli bejelentést is azonnal bejegyezni, és hogy a megállapított hivatalos órákon belül a köztisztviselők más közzszolgálati ügyeket is elláthatnak.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 20. Az ipartestület zászlószentelése.

Augusztus 21. Millenniumi végr. hajtó b. ülés.

A gözfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

A Ganz-gyár építési irodája az uri-utczán, a Schubert házban van.

— A belügyminiszter elismerése. Perczel Dezső belügyminiszter a negyedmillió postalópás tetteinek kézzekerítése alkalmából igen meleg hangu levelet intézett dr. Sélley Sándor főkapitányhoz, melyben elismerésének ad kifejezést, hogy a fővárosi államrendőrség szervezete fokozatosan fejlődik, mely most a postalópás tetteinek felkutatásában és elfogatásában nyilvánult. Ezután felhívja a fővárosi államrendőrség vezetőjét, hogy e leiratot hozza az egész személyzet tudomására.

— Zászlószentelési ünnepély. A nagybecskereki ipartestület augusztus hó 20-án, Szt. István napján tartja zászlószentelési ünnepélyét. Ez alkalommal néppünnyélt és táncvigalmat rendez, a kaszinó kertjében és helyiségeiben, melyre ma küldte szét a meghívókat. Belépti díj a kertünnepélyhez 30 kr, gyermekjegy 10kr. Atánczvigalomhoz személyjegy 60 kr, családjegy 1 frt 60 kr. Diszabéd személyenkint 2 frt. Az ünnepély műsoraa következő: 1. Ismerkedési estély augusztus 19-én este fél 8 órakor a kaszinó kis termében. 2. Ugyanaz este 9 órakor fáklýásmenet zenekar kíséretében a gabonatértől a fútczán át a zászlóanya lakásához. 3. Az ünnepély napján reggel 4 órakor ébresztő a zenekar által. 4. Fél nyolcz és nyolcz óra között gyülekezés a városház tanácstermében. 5. Nyolcz órakor testületileg átvonulás a zászlóanya ó Nagyságe lakásához, hol a kosszoru-leányok és a fiatalság már előzőleg összegyűlt. 6. Fél 9 órakor diszfelvonulás a bevont zászlóval a róm. kat. templomba, zenekar kíséret mellett. 7. Kilencz órakor ünnepélyes isteni tisztelet. 8. Isteni tisztelet után kivonulás a templomból a Ferencz József-térre, hol alkalmi beszédek fognak tartatni. 9. Ezek után következnek a szegek beverése megállapított sorrend szerint. 10. Délután fél 2 órakor diszabéd a kaszinóteremben. 11. Délután 4 órakor veendi kezdetű a Casinó-kertben a néppünnyélt dus változással, mi a falragaszokból látható. 12. Nyolcz órakor tűzijáték. 13. Kilencz órakor kezdődik a tánczvigalom.

— A két gyilkossághoz. A tegnapi gyilkosság áldozata Markovits Ella állapotában némi javulás állott be, az egyes kérdésekre teljesen érthető feleletet tud adni, láza nincs, de az orvosok azért még sem hisznek felgyógyulásában. A tüdejébe hatolt seréteket mindjárt a kórházba szállítása után kivették, karjából pedig ma fogják eltávolítani. A gyilkos, ki daczára, hogy a légszövet és a géget metszette el, nyelni tud, nyugodtan viseli magát. Sebét bevarrták és állapotát annyira javult, hogy az orvosok nem mondták le minden reményről, hogy életben tartásuk. Miután a puská el volt törve és azon vérsnyomok láthatók, továbbá, miután a leány fején ütéstől származó nagy sebek láthatók, ebből következtethető, hogy a vérengző szolga a lövéseken és kézzurásokon kívül a fegyvertussal addig ütötte agyba főbe a leányt, míg a fegyver el nem törött. Markovits ma kijelentette, hogy halála esetén összes holmiját és 80 frt készpénzét édes anyjának hagyja, ki e pénzből fedezze temetését. Az áldozat édes anyja egy szegény, tőpördött asszony, ki kétségbeesett leánya sorsán és minden áron ápolni akarja. De az orvosok, ne hogy a beteg felinduljon, csak ritkán eresztik ágyához a szerencsétlen asszonyt, ki, mikor először bocsátották a betegszobába, sirva roskadt össze gyermeke előtt. Beresz József az anyjához írt levélben említést tesz egy kis gyermekről is. Arra kéri ugyanis anyját, hogy e kis fiu neveltetésére adjon havonként 6 frtot. Kitiűnt, hogy a gyermek a 20 éves Bereszé, ki viszonyt folytatott egy német eleméri leánnyal, és e viszonyból származott. Reitter Oszkár rendőrkapitány ma újra megjelent báró Feilitzsch lakásán és összeírta ugy az áldozat, mint a gyilkos holmiját. Markovits ládáját, ruháit és fehérneműit a legnagyobb rendben és tisztaságban találta, a mi arra enged következtetni, hogy igen rendszerű leány volt. — A vásártéren megkéselt Petrov Száva állapotában oly nagy a javulás, hogy néhány hét alatt teljesen felgyógyultan hagyhatja el a kórházat.

— Buesu-bankett. Dr. Noa József elutazása alkalmából a nagybecskerek-i sakkör augusztus 14-én 8 órakor a Herzer-kávéház kerti helyiségében buesu bankettet tart.

— Halálozás. Egy nagy reményekre jogosított ifju tehetséget ragadott el ismét a halál. Itj. Molnár Arthur, egy fiatal, törekvő tanuló az áldozata, a ki mindig az első között volt előmenetel dolgában és csak nemrég tette le kitüntetéssel az érettségét is, hogy kiléphessen a világba és felvegye az életet a harcra, mint annyi más. De a sors ezt nem akarta, most már kiterítve fekszik és álmodik örök álomba merülve arról, a mit félbeszakított a nagyon is korai halál. A halálozásról a következő gyászjelentést vettük:

Atányi Molnár Arthur ugy saját, valamint neje született Eichler Gabriella és gyermekük Sándor nevében, fájdalomtól lesújtva jelenti szeretett fia, ifj. Atányi Molnár Arthur folyó hó 10-én éjjel 2 órakor élte 18-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott tetemei vasárnap, folyó hó 11-én délután fél 5 órakor fognak a kerepesi-uti halottas házban a róm. kath. vallás szertartásai mellett beszenteltetni és onnan a kerepesi-uti temetőbe örök nyugalomra kísértetni. Budapest, 1895. augusztus hó 10-én. Aldás és béke porai fölött!

— Zajos tanítóválasztás folyt le a múlt vasárnap Módoson az ottani szerb hitközség gyűlésében. Annak daczára, hogy már régebben kiírták a pályázatot, az egyetlen Putzuj Dusanon kívül más nem kívánta elnyerai az egyébként jól javadalmazott állást. Az elnök azt az indítványt tette, hogy írják ki újból a pályázatot, mire olyan láma keletkezett, hogy az ellenpárt, jóllehet többségben volt, attól félve, hogy tettelegességre kerül a dolog, elhagyta a gyűléstermet, mire Putyuját megválasztották tanítónak. A többség benyújtotta felebbezését a választás ellen.

— Fogyasztási és italadó bérlete. Folyó hó 9-én tartott meg a fogyasztási és italadó bérletre vonatkozólag a pénzügyigazgatóság kiküldöttje és Szerb-Nagy Szt. Miklós község előjárósága között a tárgyalás, melynek eredményét az ugyancsak asnap délután tartott községi képviselőtestületi ülésen jelentette be Mohaupt Gyula községi bíró. A képviselőtestület határozatilag kimondotta, hogy a község az eddigi bérletés-szeget, 31127 frt 36 krt szintén megadja, s megbizta a községi előjáróságot, hogy ily értelemben a szerződést a pénzügyigazgatósággal kösse, meg a mi már meg is történt.

— A békekongresszus Budapesten. A brüsszeli interparlamentaris kongresszus bizottsága tegnapi tartott ülésén 14 szavazattal 8 szavazat ellenében elhatározta, hogy a jövő évi kongresszust Budapesten fogják megtartani.

— Szabadon bocsájtott főjegyző. Megírtuk, hogy egész Bácsmezeiben nagy szenzációt okozott Ivánits Izidor szenttamási főjegyző letartóztatása. Mint levelezőnk írja, az újvidéki törvényszék nem találta igazoltaknak a főjegyző ellen emelt vádakát és a vádlottat szabadon bocsátotta. A szenttamási lakosok nagy ovációval fogadták a méltatlanul vádolt embert.

— Uj egyházpoltikai lap. Gyulai levelezőnk jelenti, hogy Vogina David oláh nyelven Gyulán kiadott lapja legutolsó számában kijelenti, hogy szeptembertől lapja politikai lesz és főleg az egyházpoltika ellen fog küzdeni. A Luninia eddig társadalmi lap volt s előfizetőit nem Gyuláról, hanem az oláh nyelvű vidékekről nyerte.

Táviratok.

A közös pásztorlevél tervezete.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Vaszary Kólos hercegprimás a püspökökhöz szétküldte a közös pásztorlevél tervezetét. A pásztorlevél rendkívül mérsékelt, és az egyházfejedelem hazafias hangon javasolja, hogy az új rendben meg kell nyugodni. Azután kifejti, hogy az egyház tanítása a polgári kötetést az egyházi kötés előtt megengedhetőnek tartja és arra inti a papokat, hogy példás életükkel iparkodjanak a vallásosságot ápolni a népben, melynek következménye az lesz, hogy a házasságok a polgári kötés után önként fogják kikérni az egyházi áldást is. A hercegprimás e körlevelére most érkeznek be a püspökök megjelölésűi. Egyébiránt a főpapok e hó 29-én vagy 30-án Budapesten egy tanácskozást tartanak, de meglehet, hogy a tervben levő összejövetelt szeptember havára halasztják.

Ferdinánd — bolgár király.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Politikai körökben még mindig erősen tartja magát az a hír, hogy Ferdinánd Bulgáriába érkezve királylyá akarja magát proklamálni és kimondatni akarja Törökországtól való függetlenségét is. Allítólag a szultán ebből kifolyólag parancsot adott a drinápolyi és monastvi hadtesteknek, hogy vonuljanak be Bulgáriába.

A teleplezett szövetség.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik: Amit politikai körökben régen biztosra vettek, azt megerősíti a „Figaro“ mai száma, mely ismerteti azon konvencziót, mely Francia- és Oroszország között fennáll, de nem került aláírásra, mivel Carnot elnököt éppen akkor gyilkolták meg. A „Figaro“ szerint a konvenczió alapelvei a következők:

Feltétlen és kölcsönösen kötelező beavatkozás arra az esetre, ha a szerződő felek valamelyike megtámadatná, míg a beavatkozás kötelezettsége a szerződő felek tetszésétől függ arra az esetre, ha ők a támadók.

A negyedmillió postalopás.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Csombor nevelt leányát és ennek férjét, Lemont Mihály cipézmestert, miután csakhamar kitűdött az ártatlanságuk, szabadon bocsátották. Lemontnál elfogatásakor egy nem névre, hanem két betűre kiállított 1870 frtos takarékkönyvecskét, továbbá 75 forint készpénzt találtak s a rendőrség ezeket lefogalta, de a szabadlábra helyezés után is megtartotta. Most Lemont ügyvédje, dr. Takács Zoltán utjan azzal a kéressel fordult a kir. ügyészséghez, hogy ugy a takarékkönyvet, mint a pénzt kezelihez kiadják, mert azok az ő jogos tulajdonát képezik.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A negyedmillió postalopás főtette, Csombor, mikor tegnap megtudta, hogy Supisitsej elfogták, bevallotta a tolvajlást.

Magyar népiskola Eszéken.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A magyar államvasutak igazgatósága az eszéki városi tanácstól ingyen telket kért magyar népiskola építésére. Az eszéki magyarság körében annál nagyobb e fölött az öröm, mert most játszódtak le Eszéken a magyarellenesei tüntetések.

A királyi herceg váltója.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szeless Etel, a kiről most már teljes bizonyossággal megállapították, hogy az özv. Simonics Béláné nevet jogtalanul viseli, még nincs a budapesti törvényszék kezében. A vizsgálatot serényen folytatják. A védő ügyvéd, dr. Guthi Soma, ma Haupt vizsgálóbíró elé állított kihallgatás végett két tanut, nevezesen Szeless Adorjánét és ennek nevűt. Ez a két tanu ugyanis arról bir tudomással, hogy a midőn Szeless Etel június hó első napjaiban az osztrák fővárosból Budapestre jött s itt Szeless Adorjánénál lakott néhány napig, akkor már magával hozta a 7500 frtról szóló és Jenő kir. hercegnek hamis vagy valódi aláírásával ellátott váltót. A vádlottnő megérkezése nézve a törvényszéknél azt hiszik, hogy miután a troppau-i orsz. törvényszék kiadását már elrendelte, Szeless Etel néhány nap múlva, körülbelül e hó 16—18-án itt lesz. A nyomozások addig is minden irányban folynak.

Ferdinánd Szófiában.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szófiából telegrafálják, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem tegnap oda megérkezett. A pályaudvaron a kormány tagjai és a főpapság fogadták, Klement metropolita azonban és a diplomáciai kar távol tartották magukat a fogadtatástól. Az egész város ünnepi díszben van, a házakra kitűzték a lobogókat.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ferdinánd fejedelem három napig marad Szófiában. Innen Várnába megy, hova felesége és fia követi.

Nyiltér.*)

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

H i r d e t é s e k.

1668. sz. 1895.

Kis-Ősz község előjáróságától.

Pályázati hirdetés.

Kis-Ősz községben az üresedésben levő rendőrpáncsnoki állás 7 évi időtartamra betöltendő, erre ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az alább felsorolt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényeiket aldlirt községi előjárásghoz, legkésőbb e hó 25 ik napjáig benyujtsák.

Ezen állásra csak oly egyén választatik meg, ki a hadseregben vagy honvédségben mint altiszt szolgált, az 1868. évi XL. t. cz. 38. §-ának illetőleg az 1873. évi II. t. cz. alapján a közszolgálatban való alkalmazásraj igényével bir, feddhetlen erkölcsű és telesen rovatlan előéletű, a magyar és német nyelvet birja.

A rendőrpáncsnoknak fizetése előleges havi részletekben fizetendő évi 480 frt készpénz.

Kelt Kis-Őszön 1895. évi augusztus hó 8-án.

Krogloth,
jegyző.

(602-2.1)

Tittenhofer,
bíró.

6376. szám tkvi 1895.

Arverési hirdetés.

A nagybecskereki kir. tvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Gilezán Trejka rom.-écskai lakos végrehajthatónak Bugár Magda, Száveta rom.-écskai lakos végrehajtást szenvedő elleni 112 frt 48 kr tökékövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. tvszék kerületében levő R.-Écska községi 604. sz. tjkvben 824. hrsz. alatt felvett 671 □-ölnyi beltelken létező 682. öi. sz. ház a beltelék haszonélvezetével 328 frt kikiáltási árban 1895. évi október hó 15 ik napjának d. e. 10 órájkor Rom.-Écska községházanál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 32 frt 8 krt készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. nov. 1 3333. ig. min. rend. 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. tvszék tkvi irattárában s R.-Écska község előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál, 1895. évi július hó 23-ik napján.

Hniczky,
kir. tvszéki bíró.

(606-1.1)

1624. szám ki.

Arlejtési hirdetés.

Magyar-Ittebe község ez évben egy iskolaépületet építeni szándékozik, amelynek költségelirányzata 2409 frt 44 kr. ezen építésnek vállalat utján kereszttulvitelle czéljából az árlejtés folyó évi augusztus hó 18-án d. e. 9 órakor M.-Ittebe község házában tartatik meg.

Felhivatnak a vállalkozni szándékozók, miszerint említett határidőig szabályszerű írásbeli ajánlataikat adják be avagy a szóbeli árlejtésen személyesen jelenjenek meg.

Bánatpénzül az előirányzott összeg 10%-a az árlejtés megkezdése előtt leteendő.

Az árlejtési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők, ugyanott a terv és költség-előirányzat is látható.

M.-Itteben, 1895. évi augusztus hó 9-én.

Arczfalvy Gyula,
jegyző.

(609-3.1)

Buka Imre,
bíró.

5110. szám 1895.

Pancsovai főszolgabíróaságtól.

Pályázat.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága 687. kbgy. 8751/1895. szám alatt hozott határozatával a pancsovai járás területén 3 körállatorvosi állást rendszeresített jelesen

1. Glogon székhelylyel, a mely körhez Csenta, Almás, Bányos, Borcsa, Baranda, Glogon, Szeferin és Oppova községek tartoznak.

2. Homolicz székhelylyel, mely körhez Homolicz, Hertelendyalva, Sándoregyház, Sztarcsova és Bresztovác községek tartoznak.

3. Révujfalu székhelylyel, a mely körhez Révujfalu, Franzfeld, Czrepaja és Dolo községek tartoznak.

Ezen állásokkal évi 400-400 frt fizetés és ezen kívül Homolich állásnál évi 120 frt lakbér, valamint a községi és körállatorvosi állomások szervezése tárgyában 44121/1894. sz. a. kiadott megyei szabályrendeletben meghatározott díjakkal vannak összekötve. A midőn ezen állásoknak választás utján leendő betöltésére a határidő Glogon székhelyen f. évi augusztus hó 27 ik napjának d. e. 10 óráját, Homolicz székhelyen f. évi augusztus hó 29-ik napjának 9 óráját és Révujfalu székhelyen f. é. augusztus hó 30-ik napjának d. e. 10 óráját kiűzöm, felhívom a pályázni szándékozót, miszerint az 1883. évi I. t. cz. értelmében felszerelt folyamodványait f. évi augusztus hó 26-ik napjának déli 12 óráig mutassák be, mert a későbben érkezett folyamodványok figyelembe vehetők nem lesznek.

Pancsován, 1895. évi július hó 30-án

Jabionszky Karoly
főszolgabíró.

(601-3.3)

Erdő-eladás.

Herczeg Odescalchi Géza ő főméltósága tulajdonát képező, Ó-Telek és Ujvár községek között levő akácza, körisfa, juhar- és nyársfából álló mintegy 100 cat. hold erdő eladandó. Az erdő közvetlen a Bega gátja mellett van és földdel együtt is eladó, vagy pedig csak külön a fa. Bővebb értesítést ad az uradalmi tisztartóság Dávidházan, u. p. Torontál-Ujvár.

(698-3.3)

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalban.

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.